

De hele bovenste etage van ons huis is mijn werkplek, ontzettend luxe natuurlijk. Compleet met keuken, eet- en een aparte zithoek met piano en gitaren. Ik probeer deze plek te zien alsof het niet mijn huis is, dus als ik hierheen ga ben ik netjes aangekleed en opge-maakt. Als ik hier kom wordt er ook echt gewerkt. Om negen uur zit ik aan het bureau, met de laptop; meestal op maandag en donderdag, mijn schrijfdagen. Liedjes en teksten. Ik heb een afwijking: voor iedere nieuwe voorstelling koop ik een nieuwe laptop. Dat vind ik prettig. Ik begin altijd in een schoon schriftje, zou je kunnen zeggen. Ik ben nu bezig met het maken van een plaat; twaalf nieuwe liedjes, waar heel misschien straks ook een klein voorstellinkje uit voortkomt. Ik zeg dit wat voorzichtig – mijn vorige tournee heb ik moeten afzeggen door privésores. Maar nu is het gevoel weer terug.

De eerste gedachten die ik heb, ideeën die ik opdoe zet ik snel in mijn iPhone. Mijn ervaring is: je vergeet alles, ook de meest briljante ideeën. Dus als ik iets bedenken schrijf ik het meteen op. Een opmerking die iemand maakt, waarvan ik denk: hee. Mooi. Zoals laatst op een crematie, waar de uitvaartbegeleidster zei: u kunt nu allemaal de familie gaan condoleren, maar u kunt ook overwegen om dat niet nu te doen, maar straks – als de aandacht afneemt. Dat vond ik zo prachtig, ik zette meteen 'Niet nu' in mijn telefoon, met in drie steekwoorden wat er gezegd was. Ik heb er net een liedje op geschreven. *Niet nu*. In mijn telefoon staan ook rare dingen die ik in mijn hoofd heb. 'De Brabantse Walvis' – het geluid van een walvis lijkt ei-

Hoe ziet de werkplek eruit van mensen die scheppen? Wat hebben ze nodig om tot hun creaties te komen? Afl levering 27: cabaretier, zangeres, schrijfster, tv- en radiomaker Claudia de Breij (1975). Ze woont en werkt in Utrecht.

genlijk best wel op dat platte Brabants, dus als wij Brabanders gaan nadoen, kunnen we misschien met walvissen praten. Nou ja (lacht hard), dit slaat natuurlijk nergens op! Génant gewoon. Totaal kansloos.

Het uitwerken doe ik in boekjes. Het begint met schrijven. Zitten en schrijven. Wat voor associaties roept het onderwerp op? Veel krassen, strepen. Altijd eerst de tekst. Heel soms hoor ik daar meteen het melodietje bij, maar meestal schrijf ik het zonder melodie helemaal uit. Ik let goed op het ritme, het metrum moet kloppen. Vroeger schreef ik vooral mooie zinnen, heel talig. Maar inmiddels heb ik het geheim van Engelse pop ontdekt: hoe lekker dat bekt. En dat dat soms belangrijker is dan precies die woorden of uitleg in het liedje stoppen die je in je hoofd had.

Na het boekje gaat het over in de computer, omdat ik dan de vorm goed zie. De lengte van de zinnen, het aantal lettergrepen. Ik zie het meer in zijn geheel. Later gaan Sander (Geboers, componist, red.) en ik hier samen zitten en laat ik hem horen wat ik heb gemaakt. Ik zing het voor, hij pakt zijn gitaar of gaat aan de piano zitten en samen zoeken we dan naar de geschikte melodie. We luisteren soms naar andere artiesten; niet om het te kopiëren, maar om het juiste gevoel erbij te krijgen. Soms is een liedje gelijk af, maar soms moet je het echt uit de klei trekken. Het is ook echt niet zo dat iets alleen goed zou zijn als het meteen staat. Welnee – *it's work*.

De voorstelling schrijf ik helemaal zelf. Pas in een heel laat stadium komt de regisseur erbij, eerst doe ik nog de try-outs. Soms voel je vlak voor je opgaat: die ene grap, dat lied – hij gaat eruit. Het klopt

niet. Op het podium ga je onderuit als het, zoals ik dat noem, schrijftafelgezwoeg is. Het publiek moet er iets aan hebben. Dat ze erom lachen, ontroerd raken; maar het mag ook best schuren, onaangenaam zijn. In feite is al mijn werk óf geruststellend óf het verontrust. Troosten doe ik graag. Het is voor iedereen niet zo makkelijk allemaal. Troosten doe je trouwens ook door mensen aan het lachen te maken.

Ik werk altijd met een pauze, dat vind ik heerlijk. In twee delen een show. Ik weet inmiddels wat de wetmatigheden zijn en stuur de mensen dus met een lach de pauze in. De humor in mijn liedjes of show komt vaak voort uit waar ik me aan erger. Mensen die zeggen dat ze 'geen tijd voor een relatie' hebben; die zie ik altijd in Lingo. Daar hebben ze dus wel tijd voor (lacht) – het zijn dus gewoon kneuzen. Het komt voor dat ik zelf ergens hard om moet lachen, maar verder niemand. Terwijl ik dan toch heel sterk voel dat het echt een goede grap is. Je weet het pas als je op het podium staat. Je moet er zelf echt in geloven, dat is het hele geheim. Dat geldt ook voor liedjes. Ik moet het voor me zien, moet er zelf echt in zitten.

Ik merk tijdens het toeren pas hoe het écht met me gaat. Mensen merken het niet aan me toen ik middenin mijn privéshit nog die voorstelling *Hete Vrede* speelde, met grappen en al; maar ik merkte wel het effect van de liedjes op het publiek. Ik zong een liedje en op rij één zag ik een mevrouw huilen – shit, snel een andere kant op kijken anders ga ik zelf janken. Maar daar zat zo'n grote havenarbeider óók te huilen. Mensen voelen wat je voelt maar wat je niet zegt. Dat is zo bizar. En ontzettend mooi."

kinderpagina

Toveren met tijd en ruimte

Panorama Mesdag is een heel groot schilderij van het strand. Het lijkt net echt. Paul Critchley tovert in Den Haag nu ook met verf.

Midden in het museum Panorama Mesdag in Den Haag staat een wit huis, opgetrokken uit houten wanden. Op de muur is een venster geschilderd, de ramen staan open. Het is of we door het glas naar binnen kijken en een vrouw op een bank zien liggen. Als we vervolgens naar binnen gaan, dan ligt daar inderdaad een vrouw op een bank. Maar ook zij is geschilderd.

Beeldend kunstenaar en schilder Paul Critchley is een tovenaer. Hij speelt een boeiend spel met illusie en werkelijkheid. De tentoonstelling in Panorama Mesdag heet *Verbeelde Ruimte*. Dat is een goed gekozen naam. De werken van Critchley verrassen en verleiden, je kunt er lang naar kijken en telkens iets nieuws ontdekken. Hij geeft diepte en ruimte aan het platte vlak van schilderdoek. Daarom is het zo'n goed idee om Critchleys schilderwerk in Panorama Mesdag een plaats te geven: ook de naamgever van het museum, de Haagse schilder H.W. Mesdag, schiep met zijn panorama-schilderij van het strand bij Scheveningen een volmaakte optische illusie. Bij binnenkomst in het museum valt een schilderij op dat een meterlange muur voorstelt. Je zou het willen aanraken, zo echt zijn de bak-

stenen geschilderd. Als je langs de langgerekte muur loopt, kun je zelfs aan het einde ervan de hoek omgaan. Op een ander schilderij zweven twee stoelen in de ruimte. Een ouderwetse telefoon staat op de ene stoel, de hoorn ligt op de andere. Door de geraffineerde manier waarop de stoelen zijn geschilderd, lijken ze driedimensionaal. De ondertitel getuigt van een subtiel gevoel voor humor: „Je kunt beter even gaan zitten, ik heb je iets belangrijks te vertellen.“ Volgens Critchley behelzen zijn tekeningen niets anders dan dat weer te geven wat hij in het dagelijks leven ziet. In de catalogus schrijft hij: „Alle kinderen tekenen en ze tekenen wat ze in hun dagelijkse leven tegenko-

Rauric 12, Barcelona, 1998

lievelingsboeken

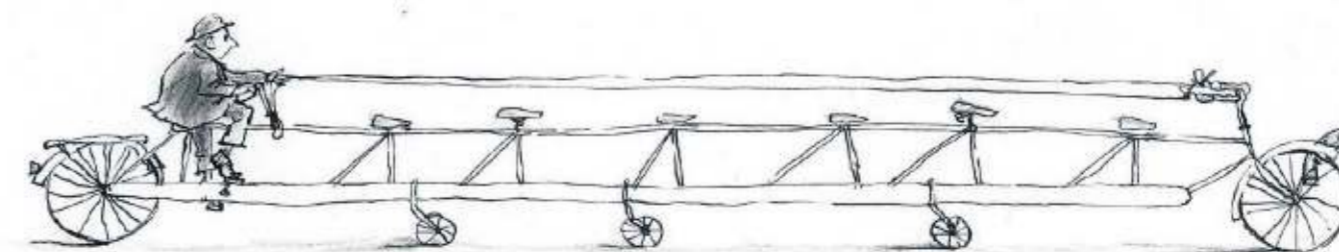
De wonderbaarlijke reis van Edward Tulane, geschreven door Kate DiCamillo, is een boek waarmee je kunt huilen en lachen. Het porseleinen, superverwende konijn Edward Tulane wordt in de watten gelegd door zijn baasje Abilene. Hij heeft totaal geen gevoel. Maar als het beest onverwacht in vreemde handen valt, wordt hij bang en – als hij blijft leven – blij. Edward Tulane komt langzaam tot 'leven'. Aron Klamer, 7 jaar

Mijn lievelingsboek is *Karlsson van het dak* van Astrid Lindgren. Het gaat over een mannetje (Karlsson) dat op een dak woont. Hij maakt heel veel pret met een jongetje dat in het huis woont. Het jongetje heeft Eric Ericsson. Karlsson houdt van poetsen bakken, 'tirriteren' en krentenbollen stelen. Toen we op vakantie naar Zweden gingen hadden we de luister-cd van het boek aan en die was ook heel leuk! Sjoerd Kempen, 6 jaar

opmerkelijke uitvindingen

Marit Törnqvist tekent dingen die nog niet bestonden maar nodig uitgevonden moesten worden. Deze week de fietstaxi. Heb jij ook zo'n idee? Stuur het naar kinderpagina@nrc.nl en misschien gaat Marit het wel tekenen.

de fietstaxi

‘Het komt pas aan bij het publiek als ik het zelf ook voel’

uit

voor kinderen

Uitgelichte Olifant

Hoe zet je een olifant in de spotlights?, dat is de titel van de kinderlezing op zondag 16 december in Koninklijk Theater Carré. Een paar dagen later begint in het theater het Wereldkerstcircus en tijdens de lezing krijgen kinderen een voorproefje. Zo mag je alvast de dieren zien, zelf in de piste staan als een echte circusartiest en leert lichtontwerper Wim Dreesens je hoe je een acrobaat of een olifant uitlicht in zo'n groot theater.

16 december, 11 uur. Koninklijk Theater Carré, Amsterdam. Aanmelden kan tot vrijdag 14 december 16.00 uur. Inl. deplantageamsterdam.nl

Os en Ezel

Wat gebeurde er nou eigenlijk die kerstnacht tweeduizend jaar geleden? We kennen allemaal het verhaal van de geboorte van het kerstkind. Maar niemand heeft de Os en de Ezel ooit gevraagd om hun versie te geven van wat er die nacht is gebeurd. En dat pikken ze niet langer. **t/m 6 januari. Verschillende Nederlandse theaters. Inl. theaterterra.nl**

Boijmans voor peuters

Museum Boijmans van Beuningen organiseert zondag 16 december een speciale rondleiding voor peuters. Museumknuffel Bo neemt hen mee op reis door het museum, aan de hand van spelletjes, liedjes, verhalen en dansjes.

16 december, 15 uur. Boijmans van Beuningen, Rotterdam. Inl. boijmans.nl

oproep

Heb jij een lievelingsboek of een lievelingsfilm of lievelingsmuseum?

Vertel het ons en wij zetten het in de krant!

Mail naar kinderpagina@nrc.nl of stuur naar Kinderpagina NRC Handelsblad, postbus 3372, 1001AD in Amsterdam.

Bloempje

Er is ergens op de wereld een meisje dat Loulou heet. Ze woonden op een boerderij en leefde er fijn. Op een dag werd er een lammetje geboren.

Haar moeder wou haar niet.

Dus mocht ik haar hebben.

Ik noemde haar Violtje.

Ze was erg zwak.

De volgende dag stierf ze.

Ik mocht een nieuw lammetje.

Ondanks ik zo verdrietig over Violtje was.

Ik noemde haar Bloempje.

Haar moeder heette Roos.

Op een dag stierf zij ook.

Ik was alleen met mijn lam.

Vanaf nu voer ik haar 2 keer per dag.

Loulou Hintzen, 9 jaar